

#POZDRAJ BÓH čas opis evangelskich serbow

2. číslo

Budyšin, februar 1971

Létník 21

Hrono na mały róžk 1971

Jézus rjeknje: Štóż wolu čini mojego Wótca, kiž je w njebjesach, tón je mój bratr, moja sotra a moja mać. Mat. 12, 50

My dyrbimy wědzeć, w kajkej situaciji je naš Knjez Jézus tuto słowo prajil. Jeho wučomnicy a druzy ludźo, mjez nimi tež farizejsci, su so wokolo Knjeza zhromadžili. Wón rěci dušepastyrse z nimi. A při tym něčto příšedší wot wonka jemu praji: „Hlej, twoja mać a twoji braťa steja wonka a chcedža z tobou porěčeć.“ Njedyrbjeli my wjesoly wothlós pola Jézusa wočakować? Njedyrbjal wón rjec: „Moji lubi, níco za zło, hdyž nětko přestanu rěčeć. Ja chcu nětko k swojim přiwuznym hić, zo bych jich postrowil a so wobhonil, što na wutrobje maja.“ A kóždy dyrbjal to tež rozumić, zo je jeho winowatosc jako syn a bratr, k nim wuńć. Wón pak to wotpotkaza a pola wučomnikow a připoslucharjow wostanje. Njeje to spodźiwne? My pak dyrbimy wědzeć, zo či, kiž Jézusej w swojbje najbliże steja, jeho mać, bratra a sotry, jeho wjace njerozumja, haj zo so woni boja, zo by jich syn a bratr strovy rozum zhobil, a zo chcedža jeho z mocu k sebi čahnyć a jeho džerěć. Tak daloko dže ponížowanje Božeho syna na zemi! A Marja dyrbi wěrnost toho nazhonić, štóż bě jej stary Simeon w templu prajil: „A budže so mjeć přez twoju dušu dréć!“

A tak wě naš Knjez, zo dyrbi tu bôle swojemu njebjescemu Wótcej pošlušny być hać čłowiekam, a byrnjež so jedna wo mać a bratrow; přetož štóż woni sebi žadaju, je přećiwo Božej woli. A tak mōže a dyrbi wón tež prajić, pokazuju na swojich wučomnikow, swojich wěrnych přiwuznych: „Štóż wolu čini mojego Wótca w njebjesach, tón je mój bratr, moja sotra, moja mać!“

Wšě čłowske styki w swójbym žiwjenju w česćach! Ale nimo a wyše toho słušamy do druheje swójbys. To je „familia Dei“, swójba Boha a Božich džeci. Přeco zaso smy to na zeňdženjach a zjézdach našego Serbskeho cyrkwienskeho dnja nazhoniili a zwuraznili: „My smy wulka swójba!“

A tola, hdyž smy my to tak zwěsili, njeje to jenož wuraz wulkeje horliwosće, ale akt poslušnosće; přetož jenož z tym wuměnjenjom do teje wulkeje swójby Božich džeci, hdjež je Jézus sam wulki bratr, słušamy, hdyž smy zwolniwi a hotowi, Božu wolu činić a po jeho přikaznjach živi być. Štóż so ma k Božej wěcy a jeho wosadźe, dyrbi so tež mēć po Božej woli. Jézus sam je nam při tym krasny příklad a sérpliwy pomocnik!

Hdyž čežko či je, přjedy du,
chcu swěru pomhać tebi.
W bitwje, kiž sam započnu,
chcu wobroćić so k tebi.

La.

Skradžu schowany

Jan Amos Komenský 1592–1670

Hněw a bolosć zajětřeſtej Komenskemu krej. Spominajo pak na swoje poselstwo, stupaše napřečo wšeſtě slabosći ze swojim samsnym příkladem a wěrješe, zo mōže na tajke waſnje swojej wokolinje dać pomoc abo tola sérpliwość a dowěru, hdyž njebě nihdže žana mōć widžeć, kotrāž by njesmilnym dobywarjam mōhla zadžewać. Komenský měješe prawie.

K njemu chodžachu po nowu nadžiju abo tola po trošti. W Brandysu běše wjace wopuščených žonow. Jedna z nich, Cyrilowa, kotrejež muž bě jako biskop Bratskeje Jednoty stajil Friedrichej z Pfalz českú krónu na hlowu, proše Komenskemu, zo by jej a druhim pomhał nosyć jich zrudobu. Wón da jej wotmołu z knižku „Twjerdy hród je mjeno

Knjeza“. Bratskej čišćerni w Praze so poradži, ju tajnje wudać.

Mjez duchownymi, kotriž běchu do Brandysa wučekali, bě Komenský jedyn z najmłodších, ale jeho mieno sej wažachu přečeljo, a wono bě znata pola njepřečelow. Hdyž kejzorscy přińdžechu, dyrbješe Komenský čékać do dřewjaneje chéžki pod lěsom a tam so chowaše spody špundowanja małej pincy. A raz dyrbješe hišće dale hać do budki lěsnych dželačerjow, wo kotrejž ani ludźo w měsće ničo njewědžachu.

To běše chude žiwjenje. Často z hłodom tradaše. Stajnje pak bě w stysknoscach před přeradženjem. Komenskemu wšak bě tež lubo, zo mōžeše so na chwile wróćo sčahnyć do samoty. Kak mōhla wón stajnje napominać k woporom a k poniž-

nosći, hdyž jeho znutřka žerješe bolesć? Druhich wón troštowaše, kaž jemu to kazaše jeho cyrkwińska a čłowska winowatosć, ale přećiwo sebi samomu bě tak dočista sprawny. W samotnych chwilach steješe sebi sam napřećiwo, wón, tón čuciwy, sebi samomu, tomu njesmilnemu.

Hdyž so čorna noc lěhaše na budku, čišćachu so přez zavrjene durje a wokeńcy zrudne myslę. Za nim bě přišla zańdženosć, zrudna nic jeno, dokelž bě so tak wšelke stało, ale dokelž bě z njej tak wjele pochowané.

Hdy by měr był, kak by mohla jeho šula rozkćć?

Hdy by mohł wo swojim waſnju wuwočowanja rozprawjeć, cyle wěsće bychu tež druhe bratrske šule jo přiwzali. Wón by za nje přihotował šulskie knihi.

Za to dyrbješe slyšeć, kak běchu jeho knihi a rukopisy na Fulnekškim torhošču zjawnje spalili. W duchu widžeše palace šćepowcy — a jeho džeci při tym pomhach!

A što bě z jeho džesćomaj? Čeho dala njesmědžše jeju žiwjenje rozkćć? A Madlena, dobra, njewinowata?

Kak wjele tajkich čistych a bohabojazných Madlenow je dyrbjało swoje žiwjenje zhubić pod rukami tych, kotriž Boha njeznajachu, kotriž ze swojimi skutkami to hanjachu, za čož běchu wojować wupoślani. Hanjene, ale pócćiwe maćerje hinychu. Holiča, runje hakle dorosćene, hinychu pod čwělemi. Cyly kraj so přeměni do pohrjebišća. A čma přiběraše. A wot nihdže njeswitaše žana nadžija, wot nihdže njemōžeše so wočakować žaneje pomocy... ani wot njebjes?

A hdyž Jan Amos na chwilu wusny, tak jeho wubudzi hařza, kotař prasny do třechi. Z wulkimaj wočomaj hladaše do čmy. Jenož zahubu widžeše. Z třepotacej ruku masaše za Bibliju. Zaswěći sej lampku. Styskne pytaše, hdje by trošta namačał. Zwučene porsty wočinichu knihu Jezajasa. Jeho lud bě tehdom runje w tajkim wotročkowstwie. Jeho hłos pak njewomjelkny z bojosću: Wón drje wěšeče nuzy, ale slubi tež skónče dobyće — a jeho wěšenje so dopjelni.

Dyrbješe wón być Jezajas českého naroda?

Jan Amos połoži swoje wobličo na ruce, a nochće so zarychu do čola. Sto mōžeše hišće wěrić? Jeho duša bě rozdréta.

Kaž hižom wjacekróć, spyta ju zaso ze swojim pjerom změrować. Přeješe sej, zo by sam wo sebi wěrnost do-

był. Swój spis podpisa Jan Amos Truchlívý (Tyšny).

Truchlívý, Tyšny, skorzeše dla nuzy swojego wotcneho kraja. Tutón Tyšny bě awtor sam. Jan Amos Komenský. Rozum drje chcyše jeho troštować, ale jeho rady běchu Tyšnemu maličkostne a zymne. Zadwělowany člowjek skónčnje nachileše so k nahladam, zo je smjerć lěpša hač živjeňje. Tak stupi wéra do boja, přetož na tutym swěće njeje žanoho druheho trošta hač Boža smilnosć. Ale Tyšny bě w sebi tak rozpadnjeny, zo dwělowaše na sprawnosći cyrkwe a Božim všehowědženju.

Bóh? — prašeše so.

Hdyž so k njemu wołamy, nas njeſly si abo nochce nas slyšeć.

Skónčnje příndzé Chrystus sam a zjewi swoju všehomoc. A Tyšny so njeboješe samo Chrystusej swoju zrudobu a swoje dwělowanje wuskoržic.

„Měniš, zo mam ţeleznu wutrobu?“ prašeše so jeho w najwjetší bolosći. W swojej knize pisaše — a jeho słowa wuprajachu žałoſć wjele tysac člowjekow: Kónc njewidzimy žadyn, ale před sobu widzimy hľubiny bjez kóždeho dna, do kotrehož padamy čim dale, čim hľubšo. Kak wjele ludži bu zaso zamordowane! Kak wjele jich zajachu! Woni zahinu z hľodom, ze zymu a nahotu, z horjom a žałoſću, ze strachom a stróželmi. A na tutej zemi njebě žaneje nadžije na pomoc.

Ze wšěimi swojimi mocami můžeš za dobro dželać — ale kajka maličkosć hižom dosaha, zo so wšo natwarjene změni do rozpadankow? Ně, tak přemyslowaše, njemôžeš žaneje dowěry měć, zo příndzéš na tutej zemi k někajkemu zbožu. Je-nož hdyž so wot swěta wotwobročimy a jeho rjanych wabjenjow, jenož potom mőžemy snadź měr a pokoj namakać. A duša Jana Amosa, kotař běše basníska, pjelinješe so z myslimi na nowe dželo. Wšitkim, kotař wokoło njego podarmo so rozhladowanu za pomocu, chcyše rjec: Přestańće so nadžieć, zo tole jebace a napřečiwne živjenje wam hdy zbožo da. Jenož na tajke waſnje dońdzeče do raja, kotař podarmo pytaće.

Jan Amos započa pisać *Labyrint* swěta. — Wo tutej knize by so hođalo wjele pisać.

Wokoło hód lěta 1623 dokónči Jan Amos swoje dželo a wěnowaše jo knjezej ze Žerotina.

Štóż chce wulki mjez wami być, tón dyrbi waš služownik być

Jakub a Jan prošeštaj swojego Mištra:

Daj namaj, zo bychmoj sedžaloj w twojej krasnosći jedyn na twojej prawicy a druhi na twojej lěwicy.

Tamni džesaćo so hněwachu na njeju, Jézus pak nic. Wón so jeju prašeše, hač budžetaj tež z nim čerpjeć mōc. Z polnym přeswědčenjem a z hnijacej chroblosću jasne a skrótka wotmolwištaj:

Haj, moj mőžemoj.

Jézus nedwělowaše na jeju sprawnosći a připrzoňa jeju přeće, być wulkaj w njebjeskim kralestwie.

Wulki po njebjeskich měrah je tón, kiž je Jézusej blisko.

Na cíšć Labyrinta njeběchu žane myslę. Ale Karel ze Žerotina spóznal jeho wulku basnísku hódnoutu a daše knihu někotre razy wotpisać. Dželo čitarjow hľuboko hnuješe. Wosébje zdželani sobustawy Jednoty wažachu sej tutu knihu, přetož wona jasne dopokaza, zo je češčina bohata a hibičiwa rěč, w kotrejž mőžeš so smjeć, žałoſć a wojować.

To wšak běše tola skromny wuſpěch w žolmach hórkoscé a dwělowanja.

Mjez tym so na přeco wjace hrodach zasydlowachu njedobri ludžo, kotrymž so w kejzorskej službje deře džesé. Tuči na wšelke waſnje swojich poddanych nučachu swoju wěru změnić. Přeco wjace čekancow dyrbjachu přez mjezy do wukraja, zo bychu tam pytali wućek wery dla, kotruž běchu wot swojich wotcow namrěli. Ani Karel ze Žerotina njemôžeš wjace bratrskich duchownych na swojim wobsedzenstwie škitać. Wojacy jich honjachu kaž zwěrinu.

Tež na Komenského čakaše lós wuhnateho. Z českého kraja dyrbjachu tehdom či najlepší z najlepšich čekać: wučeni, wumělcy, charakterni ludžo ze wšech worštow, kotař sej wažachu swobodu přeswědčenja a nochcyhu so podać.

Jan Amos zezna so w Brandýsu ze swojbu Cyrilec. Jich džówka Dorotka měješe sylny charakter. Wšitke čerpjenja nješeze se sylnej wutrobu. Po nanje běše wobstajna a po maćeri čista duša. W lécie 1624 wopraša so jeje, hač by chcyła z nim hić do wuhnanstwa. Wona bě zwolniwa. Nazywu so bjerještaj.

Krótko na to wotjědze Komenský na tajny zjězd bratrskich duchownych do Doubravicy pod Krkonošemi, a tam jemu dachu nadawk, zo by překročil mjezy do Polskeje. Tam dyrbješe za mőžnosćemi hládat, hdže móhli bratřa z Čech wučěkać před přesčehowanjom. To njeběše žadyn lochki nadawk za Komenského, ale zwolniwjue jón na so wza. Wón wšak wědžeše, zo njepyla jenož za sebje, ale za wjele českich swójbow nowu domiznu. A runje tak wědžeše, z kajkej krutej nadžiju jeho bratřa jeho jězbu scěhowachu. W jich stysknosći rosčechu jich mocys.

Swobodnje po Františku Kožíku, Swětlo w cěmnosćach

Štóż je Jézusej blisko, je člowjekom služownik.

Jézusej blisko być rěka:

jeho znać,
wědžeće wo jeho živjenju, wo jeho skutkach, wo jeho předowanju, wo jeho smjerći a zrowastanjenju, do njeho dowěru měć, připóznawjo jeho za swojego Knjeza a Wumožnika,
do jeho ducha so znurić a z nim być napjelnjeny,
jeho słowa za tak wažne měć, zo po nich swoje znutřkowne a zwonkowne živjenje zložujemy.

Jézusej blisko być rěka, zo z jeho

slowami člowjekow zwjeselamy, na-pominamy a troštujemy, zo druzý z našich mysłow, z našich rěčow, z našich skutkow spóznawaja našeho Mištra, našeho Chrystusa.

Naš Knjez je za nas žiwy był, je za nas swoje živjenje na křízu woprował. Štóż je Jézusej blisko, štóż je potajkim wulki w njebjeskim kralestwie, ma być člowjekow služownik.

Člowjekam služić:
wo nich so starać,
wo jich zbožnosć a wo jich zbožo so prôcować,
nic lubośc pytać, ale lubośc dawać,
nic swoje prawo sej žadać, ale
druhim k jich prawu dopomahać,
rudžić so, hdyž lža a zasaklosć
mjez nami knježi,
zbožnje pak so radować wšeho
dobreho,
člowjekam pomahać, to dobre za
dobre a to zle za zle spóznać,
člowjekow z cylej mocu wabić
k dobremu a z palacym duchom
wšemu zlemu napřećo stupać.

Tajka služba njeje hórke brémjo, ale bohatstwo našeho živjenja. Zo by tola był Waš nowy farar tajki wulki mjez wami, to rěka, Jézusej blisko a Waš pobožny služownik.

Serbski superintendent
na ordinacji w Barće

Ž wosadow

Bukecy: Wosadna rozprawa z lěta 1970 (ličby w spinkomaj počahuja so na lěto 1969). Wukrčilo je so 31 (25) džeci, 12 hólcow a 19 holcow. Konfirmandow mějachmy 51 (46), 23 hólcow a 28 holcow. Wěrowanjow bě 13 (11). Smjertnych podawkow běše 59 (64), 31 muských a 28 žónskich. Spo-wědných běše 1131 (1160), 393 muských a 738 žónskich. 997 wobdželi so na němskej a 134 wosadnych na serbskej spowědzi. 67 bu doma woprawjene. — Kolektow bě za powšitkowne krajnocyrkwińskie potřeby 2 462,— hr (2 071,— hr), za wosadu na kemšach 7 308,— hr (7 420,— hr), při biblijskich hodžinach 747,— hr (580,— hr), při pohrjebach 400,— hr (00,—), při woprawjenjach 272,— hr (427,—). Nimo toho su wosadni woprowali za wobnowjenje cyrkwe a za přetwarjenje piščelow 6 408,— hr (2 400,— hr), za „Chlěb za swět“ 2 466,— hr (1 160,— hr), za zwonkowne misjonstwo 281,— hr (480,— hr), za znutřkowne misjonstwo 1 600,— hr (1 420,— hr), za „Albert Schweitzerovy skutk pomocy“ 100,— hr (180,— hr). Wunošk džakného wopora pačerskich džeci bě 420,— hr (520,— hr) a mlo-deje wosady na wokrjesnym mlo-džinskem dnju 300,— hr (230,— hr). Při zběrkach za cyrkwiński zas- natwar su dalí 1 406,— (1 407,— hr), za znutřkowne misjonstwo a skutk pomocy 1 600,— hr (1 662,— hr). Wšitkim daričelam slúša wutrobný džak! — W našim serbskim wosadniku „Pomhaj Bóh“ smy hižo rozpřajeli, zo mějachmy reformacis ki swjeděn cyrkwiński jubilej. Spominachmy na 250letne wobstaće našeho Božeho domu. Při tym smy tež pišeče znowa swječili. Znata firma Hermann Eule

w Budyšinje je je přetvarila. My mamy wšelake nowe jasne hłosy. Wobnowjenje našeje cyrkwe hišće skončene njeje. Restawrować ma so hišće renesancy pomnik wonka při Lejnianskej loži a wobrazy Jezusa a štyrjoch sénikow na kléctce. Bohužel je nas Institut pomnikow w Drježdanzach cyle wopuščil. Wšitke druhy twarske firmy a rjemjeslnicy su kruče po postajenym a wučinjenym terminje džěiali. Skončne sluša Bohu džak za wšitko, štož mōžachmy z pomocu a z woporniwoścū wosadnych dokonjeć, Bohu k česić a na našim křesánskim Němcam a Serbam k wužitku!

La.

Michałska wosada w Budyšinie

W zańdżenym lěće je so wukřčilo 59 (1969: 43) džěci. Konfirmowali smy 62 (43) džěci a 9 (1) dorosćenych. Wot 23 (35) připowědanych porow bu tu 18 (22) wěrowane. 128 (112) zemřetych wosadnych bu křesánsce pochowane. Spowědnych běše 1885 (1 934), 411 muži a 1 474 žonow. 43 (42) kroć smy po kemšach spowěd swjécili a 80 (89) kroć w domach. Serbskich spowědnych běše 53 (62). — Woprowali su naši wosadni za krajnocykwienske kolekty 3 586,— hr, za wosadne kolekty na kemšach a w bliskich hodžinach 10 687,— hr, za „Chlěb za swět“ 2 650,— hr a za wutwarjenje a wobnowjenje Michałskeje cyrkwe 20 139,— hr. — Hižo 7 lět su nětko lubi wosadni kožde lěto někak 20 000,— hr dobrowolne woprowali. Džak, wutrobný džak wšém za tajku swěrnu woporniwośc! Boh chcył dać, zo tež tuto lěto někak dopředka příndžemy. Třěcha bu krótka do přenjeho zmjerzka dokryta! Džak budź Bohu! To pak běše pruwa sčerpliwośc! Byrnjež nětko murjerjo znutřka cyrkwe džělaju, so nam zyma njelubi. Hladamy pak z nadžiu dopředka.

Njech pohladamy tež wróćo. Před sobu mam statistiku konistorialnego zarjada Hornjeje Lužicy z lěta 1849. Tehdy słušeše do Michałskeje wosady 5 139 wosadnych, džensa někak 9 000, tehdy 34 wsow, džensa 39. Najwjetša wjes běše Židow z 2 076 wobydlerjemi. 13 burow tam běše. Druzy běchu rjemjeslnicy a džělačerjo — bohaći a chudži. Hospodarske wobstejnoscē tam najlěpše njeběchu. Bjez džiwa, zo mōješe tam cholera w lěće 1866 žałostne žně. Jenkecy mějachu 236 wobydlerjow, Wulkı Wjelkow 217, Dobruša 208, Delnja Kina 197, Čichońca 176, Cyžecy 150 (najskerje hromadže z Bošecami, kotrež stejachu pod Cyžečanskim knježim kubłom), Małsecy 133, Bórk 132, Brězow 131. Hněwsecy 129, Lubochow 112, Hornja Kina 108, Zajdow 108, Wownjow 107, Mały Wjelkow 103, Bobolcy 97, Wuricy 90. Třělany 90, Ratarjecy 83, Čemjercy 73, Sćijecy 72, Bozankey 53, Raboc 47, Zrěšin 47, Přišecy 41, Torańca 34, Wysoka 31 (kotraž tehdom do Michałskeje wosady słušeše), Jaseńca 20, Kralowski Mlyn pola Delnjeje Kiny 11. Přiruňajo tele ličby z džensnišimi, widźimy, jak su so wšě wswy powjetšile. Někotre su wo wjele kroć wjetše: Wuricy, Třělany, Ratarjecy a druhé. Zajimawe je, zo mějachu wswy

z wulkimi burskimi statokami poměrnje mało džéci.

Do Židowskeje šule chodžachu 338 džěci. Dwaj wučerjej tam rozwočowaſtaj w 4 rjadownjach.

P. A.

Hućina: Krčenjow 7, konfirmandow 15, wěrowanow 6, pohrjebow 13, spowědnych 198 (mjez nimi 17 na serbskich spowědzech).

Dobrowolne wopory: kolekty: 4 362,— hr, zběrki na hasach: 1 070,— hr, za chudych na zemi: 1 255,— hr.

Huska: Krčenjow 24 (26), konfirmandow 37 (24), wěrowanow 7 (14), pohrjebow 43 (38), spowědnych 942 (800).

Hrodžišćo: Krčenjow 17 (18), konfirmandow 14 (19), wěrowanow 5 (7), pohrjebow 13 (13).

W Bělej Horje je w domje „Eben Ezer“ na město sotry Heleny Urbanec stupiła sotra Helena Ottec.

Sotra Helena Urbanec bě nas serbskich fararjow na našim kublanskim času a našich slowjanskich hosći lubje hospodowa. Jej so wutrobnje džakujemy za wšu lubośc a nowu sotru wutrobnje prosymy wo samsnu přichilenosć a podpěru.

Minakał: We wosadnym žiwjenju njeje nam zaše lěto wjele přemjenjow přinjeslo. Njedželske Bože služby by zwonka Božeho doma su pola nas zředka.

W lěće 1970 je so naša wosada 103 razow pod Božim słowom zhromadžila: 58 raz na němskich kemšach, 23 raz na serbskich kemšach, 22 raz na kemšach za džěci. Wopryt na kemšach za džěci je přeco zwjeselacy.

Krčenjow bě 20 (19) — (11 hólcow a 9 hólow), konfirmandow bě 23 (25), wěrowanow mějachmy 9 (5).

6 jubilejnym poram možeše wosadny farar Bože słowo a žohnowanje na další puć sobu dać. Zwjetša bě při tutych jubilejach pozawnowy chór přitomny.

Zemřelo je w našej wosadze 22 wosobow (23), 15 žonow a 7 muži. Mjez zemřetymi běchu zaso někotři serbscy bratřa a sotry. Tak je Boh Knjez našu lubu a swěrnu serbsku sotru Marju Gerberowu rodž. Schneiderec z Minakała w 91. lěće jejneho žiwjenja wotwala.

Na kolektach při Božich službach je so nazběralo 5 367,— hr, za našu wosadu 4 188,— hr a za krajnocykwienske zběrki 1 179,— hr. Při zběrkach na drôhach je so za cyrkwienske twarjenja nahromadžilo 756,— hr a za znutřkowne misionstwo 776,— hr.

Tež žnjowodžakny swjedžeń bě wuraz woporniwośc. Nic jenož, zo so wjele wjace hać tysac hriwnow w pjenjezech nawda, ale k tomu nas překwapi Křesánska žonska stužba w Chrosće, do kotrejež tež žony z Łomska słušeja, ze štyri wěrowanskimi stolcami za naš Boži dom a z tepichom za srjedžnu chôdbu.

Wosebje zwjeselace za našu wosadu je, zo možeše so wosyrcene kěbětarstwo znowa wobsadžić. W meji 1970 přewza tutu službu Weberec swójba z Drobow. Wona dosta by-

dlenje na farje, kotrež měješe dotal kantor Herc. Naša wosada je jara džakowna, zo je kantor Herc nám a našemu Božemu domej swěrny wostał, hačrunjež nětk w Chwaćicach bydlí. Won nawjeduje dale tež naš pozawnowy chór, kotryž je założil.

Skónčenie chcemy tež hišće na to pokazać, zo je pola nas na sto abonentow „Pomahaj Boh!“ Wudowa našeho njezapomnitého kěbětarja Hermanna Henča ma z 28 eksemplarami, kotrež z tajkej lubośc u swěrnośc roznośuje, najwjetšu ličbu.

Naša wosada ma tež wulke plany. W lěće 1972 změjemy jubilej 650 lět Božeho domu. Tón chcemy hođne woswjećić. Z tuteje přičiny smy sej předewzali, cyrkje hižo lětsa znutřkownje wobnowić. Dale nadžijamy so, zo budžemy bórze mōc swoje zwony elektrifikować. Njech je nowe lěto nowy a žohnowany započatk. Boh daj nam k tomu přeco prawu wěru a mōc.

Hodžiј: Statistika na lěto 1970: Krčenjow 45 (56), konfirmandow 40 (47), wěrowanow: 14 (24) — k tomu 5 zwonka našeje wosady, pohrjebow 70 (56).

Z cyrkwe wustupichu 6 muži, 7 žonow a 1 džěco. Do cyrkwe zastupištaj 2 muzej.

Wob lěto mějachmy 108 kemšow (14 serbskich, 7 lěsných Božich službow), 106 kemšow za džěci, 8 předowanow za džěci na kemšach, 67 Božich wotkazanjow (1 serbske). K Božemu blidu poby 685 muži a 1 321 žonow, dohromady 1 969. Woprawjenje dosta 19 muži a 78 žonow. 12 nutrnoścōw a Boža noc z hru, 54 zeňdženjow žonskeje služby, 8 zeňdženjow misionskeho kruha, 9 zeňdženjow mačerjow, 44 bibliskich wječorow, 2 wosadnej popołdni, 3 zeňdženja muži, 10 wječorow za starých, 12 zeňdženjow mlodych křesáncow, na 6 městnach bibliski tydzeń (42 wječorow).

27. a 28. junija 1970 swjećeše so Serbski cyrkwienski džen w Hodžiju.

Zběrki: za našu wosadu 23 200,40 hr, na bibliskich wječorach 3 352,61 hr, za krajnocykwienske žonskeje služby 4 548,35 hr, za wuporjenje cyrkwe 7 851,50 hr, za zwon w Cerwienych Noslicach 2 000,— hr, za pišcele 150,— hr, zběrki na hasach 6 545,— hr, za cyrkwienske potřeby 1 658,04 hr, wšohromadže je to 49 305,90 hr.

Klukš: Njerady podawam wam tu rozprawu wo tym, štož je so w lěće 1970 w Klukšanskej wosadze stało, dokelž, štož ličby praja a štož wučitamy, je podhladne. Wo dušnej situaci pak bych mohl chwalospěw spěwać a při tym sylzy płakać. Zo mějachmy wulke projekty, smy wam hižo pisali. Bohu džak, naše tepjenje je dotwarzene! Na 20 000 hr je wosada we wjele lětech nadawała. Při najwjetší zymje smy w cyrkwi byli, zo bychmy testowali. A smy prawje spokojom. Přičinimy sej najskeje hišće někotré aparaty pod lubje, zo njebychu naše plěchi wustudnyli. Smy sej při twarjenju wšelake kable sobu do hrjebje skladli, a tak budže mōžno, pohrjebnišćo wječor wobswělić.

Do našich wosadnych domow smy hiše w późnej nazymje nowe wokna zatwarili. Za wše wokna mějachmy přez 10 000 hr płacić. Bohu tež tu džak, zo mőžeš so to do kruje zymy stać. Naše stare wokna běchu z wjetšeho džela přez 130 lět stare.

Hač móže štô z was začuwać, što je to do procy bylo?

Naša wosada je wokoło 2 100 dušow wulka, ale mała bě črjódžička, kiž je tuto hoberse dželo dokonjała. Bohu džak, zo je to mohla a zo je wjetši džel wosady financialnu podpěru dał. Mamy někak 1 100 kontow za dawki, a tute su w tutym lěće na 5 000 hr wjace přinjesli hač w lěće 1969 (někak 22 000 hr). To je tola připóznać. Džak, kiž su swěru po dawki chodzili! W nowym lěće změje knjeni Angelika Wödlowa rodž. Guthec pokładnju w Klukšu. Jej wjèle wjesela nimo mjerzanow, a knjezej kantorej Lodži w Barče wutrobný džak, kiž je to za našu wosau lětžesatki swěru činił.

Wot lěta 1969 mějachmy jednu starosć mjenje. Njetriebachmy so njedželu wo njedželu wo kantora starać. Knjeni Lenzowa rodž. Renec je nam přeco lépje zahrała. W nazymje bě w Moritzburgu, zo by so tež za katechetku wukublać dała. Jej kurs prawe wjeseli činješe. Wot januara mamy nětko katechetku. Bóh budź z njej! Wutrobný džak knjeni Schattelowej, kiž je nam znajmjeňa w Klukšu samym swěru wupomhała.

Smy 1970 28 (1969 běchu to 24) křečenjow měli, zdžela na kemšach. Zwěrowali smy w našim Božim domje a w Połpicy 10 (5) porow. Na Božu prawdu zańdzechu 28 bratrow a sotrow (24). Wot našeje wosady so dželichu 3 (2), a dwaj prošejet (1) wo přijmanje.

Starosće čini nam słaba podpěra staršich w nabožinje, kiž podawamy w Kupoji pola Raškec (wutrobný džak!), w Połpicy (džak knjeni Drescherowej!) a w Klukšu. Konfirmandow bě 1970 38 (28).

Młoda wosada so jenož hiše w dwémaj (3) skupinomaj schadžuje. Sptytam přeco zaso z Hučinjanské wosadu hromadze dželać. Moličke plody w procowanju su widzieć. Paćerske džeci běchu zhromadne we Wjazońcy, a Młoda wosada so zhromadne schadžuje. Bartska Młoda wosada je nas pfepronyła, a my smy jich raz pfepronsyli.

Žony so zeńdu kóždy měsac w Klukšu. Bychmy mohli wjace być, hdy bychu Klukšanske žony w prawej měrje mjez nami byli. Naša fa-

**Naši luby hosc
z Afriki powedaše
nam wjèle zajima-
weho ze swoje
dalokeje domizny.
Wón bě wučeny
člowjek. Někotre
lěta bě hižo za wu-
čerja był. Ze 26 lě-
tami poda so do
Europy, zo by w
Lipsku medicinu
studował. Při wšej
swojej wučenosći
bě pobožny ewan-
gelski křesćan.**



rarka je na kóncu lěta z prawym wuspěchom přeni raz młode maćerje zhromadžila, kaž so tež kóždy druhi měsac młode mandželske schadžuja.

W tutym lěće chcemy ponowjenje našich domskich skončić a třechi kantorata a diakonata znowa kryć kaž tež durje cyrkwe ponović. Zo dyrbi so z našej cělownju něsto stać, je nam wšem jasne. Njejasne pak je, štô ma płacić.

Witamy was hižo džensa lubje a radostnie na naš Serbski cyrkwiński džen 1971 do Klukša a na naš 750-lětny jubilej (1222–1972) w přichodnym lěće.

Klukš. Prěni džen hodow smědžestaj Hermann a Marta Leunert w Połpicy swoj złoty kwas swjeći. Pomhaj Bóh přeje swojimaj swěrnymaj čitarjomaj wšo dobre k jejmu jubilej. Bóh knjez daj jimaj milý a rjany wječor žiwjenja.

Bart: Prěni njedželu po Třoch kralach, 10. 1. 1971, dosta kandidat teologie Joachim Philipp ordinaciju a bu za fararja Bartskeje wosady zapokazany.

Młody Bartski farar narodził so w lěće 1943 w Drježdānach. Tam chodžeše na Křižny gymnazij. Po studiju na Lipsčanské univerzitě bě jedne lěto za dželaćerja w ratarskim prudrustwem, zo by dželo a ludži na kraju zeznal.

Farar Philipp je slubił, zo chce serbsku rěč nawuknyć.

My přejemy lubemu bratrej Bože bohate žohnowanje za jeho skutkowanje w duchownym powołaniu. Kaž Bartska wosada tak my wšityc jeho a jeho lubu mandželsku, kotař je z wučerku w Budyšinje, wutrobnje witamy do našeje srjedžizny.

Džak Bohu! Džens je njedžela

Pod tutym heslom budže stać naš Kubłanski džen

pónđzelu, 22. februara 1971,

w Budyšinje na Hornčerskej hasy
we wosadnym domje.

W 9 hodž. kemše — br. farar Albert-Budyski.

Přednošować budžetaj br. farar Feustel-Minakalski
a sotra cand. theol. Renata Kralec z Hućiny.

Přińdžee we wulkej ličbje!

Njech je tuton džen zaso tak prawje rjany, pobožny — a serbski.

Rakecy: Křečenjow 34 (32), konfirmandow 59 (51), wěrowanow 11 (14), pohrjebow 57 (52).

Wjerški wosadneho žiwjenja w zańdženym lěće běchu wopyt Křižneho chóra z Drježdān pod swojim dirigentom D. Dr. Mauersbergerom a ekumeniskej Božej službje hromadze z Ralbičanské wosadu. Wosebje džakowna je Rakečanska wosada, zo je z kantorem Bretschom wot 1. 9. 1970 sem kantorstwo zaso wobsadzene.

Njeswačidlo: 29 křečenjow (24), 38 konfirmandow (45), 7 wěrowanow (8), 29 pohrjebow (45), 929 spowědnych (1 008), (mjez nimi 156 na serbskich kemšach).

Na dobrowolnych darach je so pola nas w zańdženym lěće nazběrało: 21 654,96 hr.

Hdyž so we wojnje naša cyrkej spali, bu wězo tež kamjentny, wumělsce rjany wołtar čečko wobškodzeny. Wón drje je wuporjedzeny, ale tej dwě postawje naprawo „Wéra“ a nalěwo „Nadžija“ tu hiše njejstej.

Džiwnje so mjeješe z tutymaj figuromaj. „Nadžija“ tu po wojnje hiše bě, ale chětro jara nabita. Ju dojwezechmy do Drježdān, zo by ju wumělc wuporjedził. „Wéra“ pak bě so zhubiła. Dołhe lěta ju podarmo pytachmy. Nihdže žana „Wéra“. Skončenje so dohladachmy pod starym hrodem někotrych kruchow „Wery“. Kak běchu tam přišle?

Po wjace hač 25 lětach chcemy so nětk zmužić, swojemu wołtarzej zaso „Wéra“ a „Nadžiju“ dać. „Nadžija“ steji w Drježdānach hižo hotowa. Trjebamy sej jenož po nju dojēc. Ale kak by to wonhadało, hdy by wołtar měl na jednym boku „Nadžiju“ a městno „Wéra“ na druhim boku by prózdne bylo? Ně, „Nadžiju“ a „Wéra“, wobě trjebamy. Njech budže „Wéra“ droha, my smy sej ju pola wumělca w Drježdānach skażali. Wo žiwu wěru pak prošmy Boha w njebjesach.

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow. — Wuchadza jónkróć za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsedy Ministerskej rady NDR. — Rjadeje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidiski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Cíšć: Nowa Doba, díšerjena Domowiny w Budyšinje (III-4-9-80).